

„MI LUDASUNK” GAZDASÁGFEJLESZTÉSI TERV 2019-2024.

1. melléklet a 88/2015. (IV.29.) Kt. határozathoz

LUDAS KÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZAT

2019-2024. ÉVEKRE SZÓLÓ

„MI LUDASUNK” GAZDASÁGFEJLESZTÉSI TERV

2020.04.29.

Ludas

1. Pénzügyi és gazdasági feltételek

A „Mi Ludasunk” Gazdasági Program a település vezetői részére helyi szinten meghatározza mindazon célkitűzéseket, feladatokat, amelyek a költségvetési lehetőségekkel összhangban, a pályázati lehetőségeket maximálisan kihasználva, a helyi társadalmi, környezeti, gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével az önkormányzat által nyújtandó kötelező és önként vállalt feladatok biztosítását, fejlesztését szabályozzák.

A jogszabályi környezet, a települési önkormányzat az adójellegű bevételeinek folyamatos és drasztikus csökkenése, a nyertes európai uniós és költségvetési pályázatok megvalósításához szükséges „önrész” pénzeszközök, a Ludasi Kisiskola újraindítása a Startmunka-mintaprogram által megtermelt anyagi és nem anyagi javak mind-mind olyan tényezők, amely befolyásolták az elmúlt évek költségvetési pozícióit és hangsúlyosan kihatnak a következő évekre egyaránt.

2. A jelen gazdasági pozíciókat meghatározó folyamatok áttekintése

2013. évtől az önkormányzati feladatellátás, ezzel együtt a finanszírozási rendszer is alapjaiban változott meg. A korábban az önkormányzatok által ellátott feladatok egy része az államhoz került. Ehhez igazodóan a feladatellátást szolgáló, eddig az önkormányzatoknak átengedett források nagyobb része, illetve egyéb, feladathoz szorosan nem kötődő támogatások tekintetében is megteremtésre került a feladatok és források telepítésének egységessége.

A változásokkal párhuzamosan, a megmaradó feladatok tekintetében a forrásszabályozás átalakítása sem maradhatott el. Új finanszírozási struktúra került kialakításra, mely elszakadt az eddigi jellemzően normatív támogatási rendszertől. E szempontból kiemelkedő szerepe van az ágazati feladatok újra meghatározásának, a kötelező önkormányzati feladatok és helyi közügyek szétválasztásának.

Az önkormányzati szervek által ellátott államigazgatási feladatok struktúrája átalakult, a hatáskörök egy része a 2013. január 1-jétől létrejött járási kormányhivatalokhoz került. E módosítások célja az volt, hogy a korábbinál korszerűbb és hatékonyabb hatósági ügyintézés történjen, megszűntetve ezzel a korábban létező túlzottan bürokratikus, lassú és töredezett struktúráját. Az ASP-rendszer először részleges, majd teljes kiépülésével új szintre emelték az önkormányzati ügyintézését, amely jelenleg egy zárt, kezelői-azonosítókkal, továbbá időbélyegzővel ellátott, minden tevékenységet pontosan naplózó

„MI LUDASUNK” GAZDASÁGFEJLESZTÉSI TERV 2019-2024.

rendszerre nőtte ki magát, amely nem utolsó sorban teret és informatikai lehetőséget enged az elektronikus ügyintézésnek is.

A településen felmerő rendszerben újraindult közoktatás új rendszere a feladatellátásban függetlenítette az oktatás színvonalát a települések pillanatnyi anyagi helyzetétől. A szakmai működtetés állami feladattá vált, az önkormányzatok kötelezettsége az üzemeltetési kiadások finanszírozására szűkült. Ludas Községi Önkormányzat esetében a 2018. évben felújított közintézmények üzemeltetési költségei nagymértékben csökkentek az alkalmazott energetikai felújításoknak hála, igaz mindez az önkormányzat és az óvoda épületének 2019. évi fejlesztésére egyaránt.

A korábbi kiadásokhoz képest tehát a jelentősebb forrás-felszabadulást három tényező alakította, egyrészt a közoktatási intézmény működtetéshez szükséges forrásigény nagymértékben alul maradt attól, amelyet a kihasználatlan „egykori iskolaépület” állapotmegőrző működtetését fel kellett az önkormányzatnak használnia, másrészt az óvodai és önkormányzati épületfenntartás költségnemének csökkenése egyaránt hozzájárulnak a gazdasági egyensúly biztonságos fenntartásában.

Alapvető koncepcióként jelent meg a korábbi közfoglalkoztatási-finanszírozási tervekben az az elv, hogy a finanszírozási modellek átstrukturálásával megnyíljon a lehetőség a korábban az adósságot újratermelő alrendszerek fenntartható működtetésére. Ebből adódóan a közfoglalkoztatási programok egy sajátos formája a Startmunka-mintaprogram jelent meg a szociális földprogramok alapján, amelyek azokat a értékteremtő, munkahelyteremtő lehetőségeket, tevékenységeket támogatják csak és kizárólag, amelyek önellátásra, azaz akár pályázati forrásokon túli működésre képesek, életképessé válhatnak a munkaerőpiacra. A 2020. január 1-i meghatározás szerint ezeknek a programoknak a végső állomása a start szociális szövetkezetek lehetnek.

Egyedül a Startmunka-mintaprogramok teremtik meg önkormányzatok részére a lehetőséget - háttérintézményi bevonása nélkül -, hogy gazdasági tevékenységből eredményük származhasson. Ludas Községi Önkormányzat esetében az értékteremtő és forrásteremtő mezőgazdálkodás minden költsége elszámolásra került a 2015-2019. évi pályázatokban, azaz az önkormányzat részére ezen lehetőségek közvetlen bevételi forrásokat teremtettek, amelyek a költségvetés egyensúlyának fenntartásához létfontosságúak voltak eddigiekben.

A helyi adók - így az iparüzési adó - rendszerét a finanszírozás átalakítása nem érintette. Az ebből származó bevétel továbbra is teljes egészében az önkormányzatok saját bevétele maradt, és helyben járul hozzá a feladatokhoz. Településünk esetében az MVM tulajdonba került Mátrai Erőmű Zrt. az utóbbi években egyre kevesebb ipari termelést jelentett le közigazgatási területünkön belül, amelyet jellemzően utóellenőrzés formájában - a valós adatainak megfelelően - tovább csökkentett, az Erőmű mindezen

„MI LUDASUNK” GAZDASÁGFEJLESZTÉSI TERV 2019-2024.

tevékenysége az iparűzési adó folyamatos és drasztikus csökkenését okozza a tapasztalatban.

A „Magyarország helyi önkormányzatairól” szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény szerint az addigi jövedelemkülönbség mérséklés helyett, az átalakított támogatási rendszer egésze, benne pedig elsősorban az általános támogatás segíti hozzá az önkormányzatokat az egyenlő esélyű feladatellátáshoz. Az általános támogatás lényege, hogy a települési önkormányzatok az új önkormányzati törvényben meghatározott, célzott támogatással nem támogatott feladataihoz kapcsolódóan a helyi adók beszámításával biztosít a központi költségvetés támogatást. Az új rendszer finom hangolása 2014 és 2015 években folytatódott, a hátrányos helyzetű térségek területi kiegyenlítésére, a beszámítási rendszer bővítésével. A rendszer során az - egy állandó lakcímmel rendelkező lakosra eső - iparűzési adóerő-képességet veszik jellemzően figyelembe, amely esetben Ludas még nem tartozik bele a hátrányos helyzetű települések körébe, ez azt eredményezi, hogy költségvetésében alacsonyabb intenzitással jut csak állami, feladatfinanszírozási támogatáshoz, mint hátrányos helyzetű társai. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy az önkormányzati működés biztosításának fenntartása több önerőt igényel, mint a „kedvezményezett településekről besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről” szóló 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendeletnek megfelelő települések esetében.

Az elmúlt években alkalmazott jogszabályváltozások, önkormányzati tevékenységek szemléltetik azt, hogy az önkormányzatunk gazdasági feltételei milyen változásokon mentek keresztül a közigazgatási reform és stabilitási törvény tükrében.

3. Fejlesztési lehetőségek bemutatása

3.1. A korábbi/meglévő lehetőségek bemutatása a „Mi Ludasunk” gazdaságfejlesztési terv részeként

Magyarország a számára 2014-2020 között elérhető uniós források felhasználását operatív programok keretében valósította meg, amelyből a programozási időszak alatt 10 darab volt. Ludas település szempontjából ezek közül a TOP (Településfejlesztési Operatív Program), a VP (Vidékfejlesztési Operatív Program), továbbá a KEOP (Környezet és Energia Operatív Program) voltak azok, amelyekben pályázott a településvezetés, hogy azokat az évtizedek óta elmaradt infrastrukturális hátrányokat ledolgozhassa, amelyek egy XXI. századi, önmagát fenntartani szándékozó település életében már alapvető szükségletnek minősülnek. A fentiek alapján csatornafejlesztés, épületkorszerűsítések, épületépítések, eszközbeszerzések valósultak/valósulnak meg,

„MI LUDASUNK” GAZDASÁGFEJLESZTÉSI TERV 2019-2024.

amelyek nagymértékben növelik a települési önkormányzat, a település által nyújtott szolgáltatások minőségének megítélését. VP pályázatnak hála – ugyan hatósági engedélyek okán csúszással – de őstermelői piac létesül településünkön. TOP5.3.1- „Helyi identitás és kohézió pályázat keretében” a megújult létesítmények és kültéri rendezvényhelyszínek bevonásával a lakosság által már közvetlenül is érzékelhető fejlesztés valósulhat meg a 2019-2022. időszakban, amelynek végeztével – az elképzelések szerint – jelentősen javul a település felé mutatott lojalitás. A programelemek között új szolgáltatási intézmények kialakítása, működtetése, új rendezvényhelyszínek létrehozása és fenntartása, továbbá 3 éven keresztül programfejlesztés és megvalósítás vár az önkormányzatra, továbbá konzorciumi partnerére a helyi székhelyű szociális szövetkezetre.

Ugyanezen időszakban kiemelkedő gazdasági, pályázati lehetőségekhez jutott az önkormányzat a szociális szövetkezettől hála, ez pedig nem más, mint a Belügyminisztérium (BM) által meghirdetett Startmunka-mintaprogram, ahol már szociális szövetkezeti tagsághoz, szociális szövetkezeti foglalkoztatáshoz, esetlegesen szociális szövetkezet alapításához kötik a pályázás feltételeit. Az önkormányzat megvásárolta a „régis TSZ” tanya egy 0,6 ha – os parcelláját, rajta egy 300 m² hasznos területtel rendelkező gazdasági épülettel, ahol megkezdte a korábbi baromfitenyésztés finomítását, nagyüzemmé fejlesztését. A programok az önkormányzat valamennyi mezőgazdasági tevékenységét teljes mértékben fedezték, biztosították továbbá a közétkeztetéshez szükséges zöldség, gyümölcs és húskészleteket egy részét, sőt folyamatos, értékteremtő munkahelyeket teremtettek. A települési önkormányzat, az önkormányzat és szövetkezet párosa, konzorciuma kiemelt figyelemmel kísértetik a BM-ből, 2020. évben már két nagy értékű mintaprogramban vehet részt, amelyben telepfejlesztés, telepépítés, mini-rakodó beszerzés egyaránt szerepel. Az elmúlt időszakban ezen pályázati forrás több mint 100 millió forint fejlesztési lehetőséget biztosított/biztosít (beleértve az a 2020-ban megvalósuló fejlesztéseket is) településünkön, ezzel egyidejűleg az elmúlt években legalább évi 2000e Ft jövedelmet termelt az önkormányzat részére. Ezeknek a mintaprogramoknak egy részét az önkormányzat visszaforgatni köteles, egy részét hasznosíthatja saját költségvetésében.

A 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendeletnek hatálya alá nem tartozó önkormányzatként, továbbá közös önkormányzatban résztvevő, de nem gesztor településként gesztori engedély és hozzájárul nélkül számos közvetlen Belügyminisztériumi pályázattól elesett településünk, egyedül a rendkívüli önkormányzati támogatás (REKI) és (ÖNHKI), kiegyenlítő bérrendezési támogatás, szociális célú tüzelőanyag, téli rezsicsökkentés pályázatokban vehetett és vett is részt településünk, amely szintén közvetlen pénzügyi forrásokat és további lehetőségeket teremtettek részünkre. Ezeket a jövőben is fenntartani és kihasználni szándékozunk.

„MI LUDASUNK” GAZDASÁGFEJLESZTÉSI TERV 2019-2024.

A 2019. évben megjelent MFP kiírások számtalan olyan kisebb pályázati konstrukciót tartalmaznak, tartalmaztak, amelyek megkönnyíthetik lakosaink életvitelét, szebbé, élhetőbbé tehetik Ludas települést. Ezek közül a súlyos elmaradásnak számító közösségi ház épületének több-lépcsős beruházását kezdte meg a település, 2020-ban elindulhat a falugondnoki szolgálat, amelyhez gépkocsit is nyert településünk, óvodai és játszótéri eszközök beszerzésére nyílik lehetőségünk, továbbá rekortán foci, kosár- és futópálya épül településünkön, amely kiegészíti és bővíti a szabadtéri lehetőségeket. A Magyar Falu Program kapcsán meg kell említeni, hogy az elkövetkezendő évek – önkormányzatok számára – legkiemelkedőbb pályázatává nőheti, fogja kinőni magát, mégpedig azért, mert a Széchenyi2020 költségvetési ciklus 2020. dec. 31-i nappal beárul. A következő 2021-2027 –es időszakra vonatkozó operatív programok megérkezése 2023-ra várható az előzetes tapasztalatok alapján.

3.2.A potenciális lehetőségek bemutatása a „Mi Ludasunk” gazdaságfejlesztési terv részeként

Az EU2020-at követő kohéziós stratégia a gazdaságfejlesztésre helyezi már a hangsúlyt a Széchenyi2020-at követő operatív programok esetében már előzetes egyeztetésen van a jövőben alkalmazott 3 operatív program, amelyek az alábbi területeket fogják lehatárolni:

1. Humánerőforrással foglalkozó operatív program
2. Egy települési, térségi infrastruktúrafejlesztéssel foglalkozó operatív program
3. Kis és középvállalkozásokkal foglalkozó operatív program

A prioritások a jövőben is megegyeznek az európai unió által korábban meghatározott 11 prioritással, alapvető infrastruktúra fejlesztése, károsanyag-emisszió kibocsátás, intézménykapacitás-fejlesztése, társadalmi fejlesztések, K+F+I stb.

Ludas Községi Önkormányzat a korábbi településfejlesztési feladatok mellett a következő ciklusban a közlekedési infrastruktúra fejlesztésére, gazdaságfejlesztési feladatokra helyezi a hangsúlyt.

A gazdaságfejlesztés az Önkormányzat nem kötelezően ellátandó feladatai közé tartozik, de településünk későbbi működésének fontos láncszeme, hogy Magyarország Kormányához hasonlóan a gazdaságfejlesztés okozta hasznos következményekre hagyatkozva, többletjövedelemre számítva (iparüzési adótöbblet), helyi munkahelyek

„MI LUDASUNK” GAZDASÁGFEJLESZTÉSI TERV 2019-2024.

létesülésére számítva határozzuk meg gazdaságfejlesztési tervünket. Ezzel a megközelítéssel biztosítható településünk lélekszámbéli növekedése, gazdasági és lakosainak életszínvonalbeli javulása.

A gazdaságfejlesztési programban prioritásként és kiemelt fejlesztési ággként jelenik a helyi vállalkozások alapításának és betelepülésének ösztönzése, továbbá a már működő vállalkozások információval és pályázati közreműködéssel történő megsegítése. A különböző kapacitásnövelő fejlesztések hozzájárulnak a munkahelyek helybéli megteremtéséhez, ezzel a helybéli szakemberek helyben kerülhetnek alkalmazásra, vagy képzett szakemberek települhetnek be településünkre.

A gazdaságfejlesztésnél megemlíthető tény az önkormányzattal együtt dolgozó, ámde annak NEM HÁTTÉRINTÉZMÉNYE, azaz a helybéli szociális szövetkezet helyzete. A szociális szövetkezet tevékenysége által a település valamennyi település-fenntartással kapcsolatos feladata elvégzésre kerül, másrészt jövedelmező működő adótöbbletbe juttatja az önkormányzatot, harmadrészt a szövetkezet a csaknem minden jövőbeni operatív programra benyújthatja – saját működéséből és jogi lehetőségéből adódóan – pályázati anyagait, az önkormányzattal szemben, amely részére a településfejlesztési program, továbbá a Magyar Falu Program és egyes közvetlen BM-es pályázatok nyújtanak majd fejlesztési lehetőséget. A szociális szövetkezeten keresztül, vagy annak közreműködésével megvalósított pályázatok nagymértékben szélesítik az önkormányzat lehetőségeit a helyi fejlesztések meghatározása és megvalósítása során.

A Belügyminisztérium jelenlegi álláspontja, hogy a közfoglalkoztatás – minden jelenlegi gazdasági recesszió és vírushelyzet ellenére is – 2022-i évvel kivezetésre kerül, az önkormányzatokkal együtt dolgozó szervezeteket a Start programokat folytató szervezeteket – jelenlegi álláspont szerint – a start szociális szövetkezetekben és azok hálózatosodásában képzelik el.

4. „Mi Ludasunk” gazdaságfejlesztési terv célkitűzései

A „Mi Ludasunk” gazdaságfejlesztési terv alapvetően 4 prioritás tengelyén határozza meg a megvalósítandó tevékenységeket a közeljövőre és a távlati időszakokra vonatkozóan. A gazdaságfejlesztési megközelítés alapvető szemlélete az, hogy „valamit- valamiért”, azaz meg kell teremteni a kiemelkedő gazdálkodáshoz szükséges valami erőforrást. Gondolunk itt a humán erőforrásra, az infrastrukturális erőforrásokra, továbbá a potenciális fejlesztési lehetőségek kérdésére. Célunk, hogy egy olyan komplex és mind a lakosság, mind az Önkormányzat, mind a vállalkozások számára olyan

„MI LUDASUNK” GAZDASÁGFEJLESZTÉSI TERV 2019-2024.

lehetőségeket, szolgáltatásokat dolgozzunk ki, amelyek a jövőben potenciális célponttá tehetik településünket.

A prioritások ennek megfelelően az alábbiak szerint alakulnak:

1. Közlekedési infrastruktúra fejlesztése
2. Szociális és közintézményi szolgáltatások fejlesztése
3. Humánerőforrás fejlesztése
4. Települési identitás kialakítása

A meghatározott fejlesztések a gazdaságfejlesztésen túl hozzájárulnak a települési identitás, társadalmi kohézió, továbbá a településküllem minőségének javulásához, munkahelyteremtéshez, továbbá a helyi lakosság élethosszig tartó tanulásának, átképzésének javításához.

4.1. Közlekedési infrastruktúra fejlesztése:

4.1.1. Utak karbantartása, felújítása:

Az önkormányzati épületek korszerűsítését fejlesztését követően, továbbá a csatorna-beruházás befejezésével egyidejűleg rendkívül fontos prioritás a települési utak felújítása, meglévő útfelületek újraaszfaltozása új „brit” aszfaltozási modell alapján.

A megnevezett modell a már meglévő, hibás útfelület újrahasznosításával, annak megerősítésével, új futófelület ellátásával biztosítja a hétköznapi élethez szükséges minőséget, azonban a hagyományos eljárásokhoz képest töredék költségen.

4.1.2. Vízvezető-rendszerek és járdafelületek kiépítése, korszerűsítése

Az önkormányzat szorgalmazza a csatorna-beruházást követően az új útfelületek kialakításával egyidejűleg, vagy azt követően a vízvezető - rendszer karbantartását, lehetőség szerinti felújítását. Ideális esetben a vízvezető rendszer mederlapokkal kerülhet kialakításra, amelyeket a szociális szövetkezet pályázat útján hozhat létre. A vízvezető-rendszerek karbantartásával, felújításával egyidejűleg megvalósulhat a járdafelületek hosszú ideje elmaradt korszerűsítése, új járdafelület létrehozása. A megnevezett fejlesztésekre a jelenleg hatályos pályázati kiírások szerint alapanyag-költségtámogatást szerezhet az önkormányzat, amelynek kapcsán a szövetkezet a rendelkezésre álló - beszerzendő gépeken - legyárthatná azokat.

4.1.3. Közterületek felújítása

Az útfelújításokkal párhuzamosan vagy azokat követően a települési önkormányzat tulajdonában álló közterületek megújulhatnak, rajtuk érdemi változások mehetnek végre, amennyiben erre vonatkozó pályázati felhívás érkezik valamely program keretében. Úgy gondoljuk, hogy az egységes, modern településkép kialakításához nélkülözhetetlenek a közterületek, közparkok megfelelő minőségű fejlesztései, gondolunk itt a Tarródy-park, Beökönyi-park, továbbá a Búcsú-tér kiépítésére, buszmegállók felújítására.

4.1.4. Zöldterület-kezelés, közterület karbantartás

Több és jobb minőségű parkot, virágágyat és zöldterületet alakítunk ki. A közterületek fenntartásában érvényesítjük a rendszeresség, gondoskodás és takarékoskodás elvét. A sikeres utcafásítási „egy család egy fa” akció programot alakítunk ki, amely hozzájárul a felújított út, vízelvezető, járda területek újrazöldítéséhez, szépítéséhez, ezzel hozzájárulva egy egységes és pozitív településkép kialakításához.

4.2. Szociális és közintézményi szolgáltatások fejlesztése

4.2.1. Közintézmények fejlesztése

Önkormányzatunk szorgalmaz valamennyi elképzelést, amely a települési lakosok közszolgáltatásához, szociális és kulturális intézményi szolgáltatások elérhetőségének lehetőségeit javítja.

Ennek megfelelően a gyermekvállalás valamennyi feltételét megkönnyíteni szándékozunk, továbbá meg kívánjuk teremteni azokat a modernkori feltételeket, amelyek ahhoz szükségesek, hogy a gyermekvállalást követően a helybéli lakosok minél hamarabb ismét el tudjanak helyezkedni a munkaerőpiacon.

4.2.2. Bölcsődefejlesztés:

„MI LUDASUNK” GAZDASÁGFEJLESZTÉSI TERV 2019-2024.

Szándékunk, hogy Ludason bölcsődét hozzunk létre, ezzel a lakosok és a potenciálisan betelepülni szándékozó vállalkozásoknak biztosítani tudjuk ezt a mára csaknem alapvető szolgáltatást.

4.2.3. Óvodafejlesztés:

Óvodai bővítéssel, felújítással igyekeztünk a jövőre vonatkozóan is közkedvelté tenni óvodánkat, amelynek kapcsán a 2020-ban befejező pályázat során sportszobát, fejlesztőirodával bővítettünk intézményünket. A 2020-as év születési és kapacitásbeli számadatai azt mutatják, hogy további új csoportszoba építése válhat szükségessé a túljelentkezést követően. Erre vonatkozóan a pályázati lehetőségek határolják be a fejlesztés megvalósíthatóságát.

4.2.4. Közoktatás-fejlesztése:

Ugyan a közoktatás szakmai megvalósítása minden esetben az állami szereplő feladatköre, azonban a működés helyszínéül szolgáló létesítmény üzemeltetése – megegyezés alapján – az önkormányzatra hárul. Ennek megfelelően TOP-program keretében megvalósult az energetikai és elektronikai korszerűsítés, azonban belső felújításra – költségvetésbeli megszorítások végett – korlátozottan nyílt lehetőségük. A közoktatáson túli fejlesztést „TANODA-programot” megvalósító Ludasi Kisiskolásokért Alapítvány közreműködésével úgy véljük fejleszteni szükséges a Ludasi Kisiskolát egyaránt. A településvezetés által elvárt és megvalósítani kívánt alsó tagozat, továbbá az alsó tagozat fenntartásához és működtetéséhez szükséges fejlesztéseket, felújításokat kívánunk végrehajtani, mint mosdófelújítás, szertár és tornaszoba kialakítása, építése, iskolaudvar rehabilitációja

4.2.5. Közintézményi szolgáltatások fejlesztése

Településünknek sajnos nem adatott meg, hogy közösségi háza legyen, egy időszakban az újranyitott iskola épülete látta el ezen feladatot, azonban új funkciójával egy közösségi ház építése, kialakítása vált szükségesszerűvé.

A fejlesztés helyszíne a Kolozsvári úton, azaz csaknem a faluközpontban elhelyezkedő régi „ÁFÉSZ-épület” lett. 2020-ban megkezdődött az első épületrész, mint klubhelyiségek, továbbá a mozgássérült mosdó és koedukált mosdóhelyiségek kialakítása, az elkövetkezendő évek feladata, hogy folytatódjon a Magyar Falu Programból elindított fejlesztés, létrejöhessen a klubhelyiségek mellett egy nagyterületű,

„MI LUDASUNK” GAZDASÁGFEJLESZTÉSI TERV 2019-2024.

egybenyitható, vagy egyterű színháztér, ahol előadások, rendezvények megtartására nyílik lehetősége a településnek és valamennyi lakójának.

Ugyanezen épületegyüttesben kerülne elhelyezésre a most rendkívül frekventált elhelyezkedésű könyvtár, amely megújult helyen, megújult szolgáltatásokkal tudná érdekesebbé, izgalmasabbá tenni a fiatalok számára is a könyvtári szolgáltatásokat.

Az épületegyüttesen kívül a jelenlegi helyszínen kültéri rendezvények, családi rendezvények megtartására alkalmas helyszínt kívánunk létrehozni, padokkal, bográcsozóval, kemencével, hogy a lakosok akár kellemes délutánokat is együtt tölthessenek, hétvégekre, rendezvényekre kikérhessék infrastruktúránkat.

Az orvosi rendelő, továbbá „régikönyvtár” épületének felújítását, energetikai és elektronikai korszerűsítését szorgalmazza a településvezetés, amelynek kapcsán a valamely betegséggel küzdő lakosság egy megújult belső és külső felújítást követően korszerű és szép környezetben veheti igénybe az egészségügyi szolgáltatásokat.

Az orvosi rendelő mellett található „régikönyvtár” épület felújítása egyaránt fontos prioritása az önkormányzatnak, révén, hogy az őstermelői piac kialakításának helyszíne megegyezik az épület helyszínével, így annak felújítása pozitív képet alkothat településünkről. Az épület jövőbeni felhasználása kapcsán a korábbi lakossági igényfelmérés alapján egy sportolásra és fitness-tevékenységekre alkalmas úgynevezett „egészségház” jöhet létre. A piac során létrehozandó térkő-felületek és parkolók elegendő parkolási lehetőséget biztosíthatnak a jövőben, amely a fejlesztés költségeit csökkenthetik.

4.2.6. Szociális szolgáltatási területek bővítése

4.2.6.1. Falugondnoki szolgáltatás elindítása

A település valamennyi lakosának elismerése, segítése mindenkor kötelezettsége a településvezetésnek, ennek megfelelően úgy gondoljuk, hogy az időskorú, nagycsaládos, továbbá valamely körülmények közül nem mobilis lakosok megsegítése nélkülözhetetlen településünkön. Mindezen tényezők figyelembe vételével határoztunk úgy, hogy a jogszabály-módosításoknak megfelelő kritériumoknak való megfelelést követően elindítjuk településünkön a falugondnoki szolgálatot. Ez a fajta megbecsülés rendkívül kedvező képet fest településünkről a középkorú lakosság szempontjából egyaránt.

4.2.6.2. Szociális ellátások

Az önkormányzat a szociális törvény alapján önkormányzati rendeletben meghatározott jogosultsági feltételek mellett meghatározott célokra települési támogatás nyújtását biztosítja. Ehhez a forrást az önkormányzat mindenkori költségvetésében biztosítani kell, mivel erre a célra állami normatívát már nem biztosítanak önkormányzatunk részére.

Önkormányzatunk a következő támogatásokat nyújtja a rászorulóknak részére:

- lakásfenntartási célú települési támogatás
- ápolási céllal nyújtott települési támogatás
- temetési céllal nyújtott települési támogatás
- gyógyszer-kiadások viseléséhez nyújtott támogatás
- eseti jelleggel nyújtott rendkívüli települési támogatás
- meghatározott időszakokra nyújtott rendkívüli települési támogatás
-

A fenti támogatásokat továbbra is szeretnénk fenntartani.

Az önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a fiatal családokra a szociális biztonság megtartása érdekében. Sajnos jelentősebb anyagi támogatást önkormányzatunk – pályázaton kívül – nem tud nyújtani a fiatalok részére, azonban a megújult önkormányzati intézményekben létrehozni kíván egy ún. „Projektiroda” intézményt, amely vállalkozások és magánszemélyek részére egyaránt segítséget nyújt pályázatok lebonyolításában, továbbá pénzügyi közvetítők segítségével helyben nyújt segítő kezet a CSOK, Babaváró-hitel, fiatal házaspárok támogatása, autóvásárlási támogatások, lakossági energetikai felújítások vonatkozásában.

4.2.6.3. Gyermekvédelem

A gyermekek védelméről szóló törvény kimondja, hogy anyagi veszélyeztetettség miatt egyetlen gyermek sem kerülhet intézeti nevelésbe, ezért a gyermekes családokra egyre nagyobb figyelmet szükséges fordítani.

Támogatásként – szociális rászorultságuk figyelembe vételével - természetbeni (étkezési kedvezmény, iskolai kirándulás támogatása) és eseti segélyezésre van lehetőség.

4.3. Humán erőforrás-fejlesztés:

Önkormányzatunk jellemzően a lakosság által közvetetten hasznosítható fejlesztéseket tud csak megvalósítani, kivételt képez mindez alól a közösségfejlesztő pályázatunk,

„MI LUDASUNK” GAZDASÁGFEJLESZTÉSI TERV 2019-2024.

továbbá a közvetlen szolgáltatásokat teljesítő intézmények felújítása, és fejlesztések útján létrejövő intézmények szolgáltatásai. A lakosság számára közvetlenül is, hétköznapi életüket megváltoztató képzéseket és rendezvényeket szeretnénk megvalósítani, amelynek kapcsán az iskolán kívüli tanulás, az öntanítás, élethosszig tartó tanulás szemlélet szeretnénk velük megismertetni. A programok megvalósítására pályázati lehetőségekkel az önkormányzat minden bizonnyal nem, ámde a szociális szövetkezet valószínűsíthetően rendelkezni fog az elkövetkezendő fejlesztési időszakban.

4.4. Helyi identitás fejlesztése:

4.4.1. Közbiztonság helyi feladatai

A vagyon elleni bűncselekmények, a betöréses lopások visszaszorítása és megelőzése érdekében az elkövetkező időszakban tovább folytatjuk a térfigyelő kamera *hálózat építését* annak érdekében, hogy közintézményeink, parkjaink, továbbá közttereink állapotának megőrzését biztosítani, a közbiztonságot nagymértékben javítani tudjuk. A Ludas Biztonságáért Polgárőr Egyesületet a továbbiakban is támogatni kívánjuk anyagilag, lehetőség szerint bevonni kívánjuk projekttevékenységeinkbe, részükre rendezvényeinken bemutatkozási és toborzási lehetőséget biztosítunk. Az egyesületben való közreműködésért valamely közszolgáltatásokban járó kedvezmények kialakítását tervezzük a polgárőrségben aktív résztvevők számára, hogy érezhessék mindennapjaikban megbecsülésünk, továbbá mindennapi életünkben betöltött fontosságuk.

4.4.2. Közvilágítás

Lehetőség szerint célunk a meglévő közvilágítási rendszer energiatakarékos felújítása, amennyiben erre pályázati lehetőség mutatkozik.

5. Ipartelep kialakítása, fejlesztése

A Rákóczi út, Petőfi Sándor út által körbehatárolt – jelenleg belterületi ingatlanok – álláspontunk szerint, továbbá a 3-as főút közelségéből adódóan kiemelkedően alkalmasak ipari parkba történő bevonásra. A meghatározott terület külterületi részén csaknem 4 ha felhasználatlan terület áll rendelkezésre ipari felhasználásra, belterületi rész esetében 3 ha. Egy kisméretű ipari park fejlesztése számos olyan közvetlen vállalkozók számára pozitív fejlesztést vonhat maga után, mint elektromos, víz, és csatorna-hálózat kialakítása, fejlesztése, kapacitás-bővítése, ipari parkon belül útfelületek kialakítása, felújítása stb. Az ipari parkba betelepülő vállalkozások nemcsak iparüzési

adó bevételt jelentenek a település részére, hanem számos új munkahely létrehozásában is közreműködhetnek.

6. Kiemelt fejlesztések

6.1. Ludasi Szociális Szövetkezet baromfivágóhíd-projektjének megvalósítása

A ludasi szövetkezet önkormányzatunk egy jelentős külső partnere a pályázatok során, közreműködik a startmunka-mintaprogramok tervezésében, menedzselésében, a jövőben felvásárolja és értékesíti a startmunka-mintaprogramokban megtermelt jószágokat, amely kiszámítható és biztos jövedelmet eredményez az önkormányzat részére. A szövetkezeti vágóhíd sikeressége felépítését követően megkérdőjelezhetetlen, hiszen a megyében már nem található működő baromfivágóhíd, ráadásul a BM kijelölte a szövetkezetet a Szárnyaló gazdaság húsgalamb program országos központi vágóhídjává is, amelynek kapcsán a szervezet folyamatos és biztos bevételre tesz szert. Mindezekon kívül a szervezet közreműködni szándékszik a településüzemeltetés valamennyi feladatában, mint szemétszedés, közterület-karbantartás stb.

6.2. „Szárnyaló gazdaság” húsgalamb program

Önkormányzatunk a szociális szövetkezet részvételével pályázott és nyert a „szárnyaló gazdaság” húsgalamb programban, amelynek következtében egy galambtelep jön létre. A húsgalamb értékesítését a Belügyminisztérium végzi, amelynek során a felnevelt galambok elszállításáért és levágásáért a Belügyminisztérium által erre kijelölt szervezet felelős. A programban megyénkből egyedül önkormányzatunk és a szövetkezet együttese vesz részt, a nyertesek száma országos viszonylatban is rendkívül alacsony.

6.3. „Folytassuk együtt” baromfinevelő program

2020-as évben már másodjára kerülhet sor nagy értékű baromfinevelő program megvalósítására, első évben a „TSZ-telep” egy részét sikerült megvásárolnia a megvalósítóknak, idén az istálló felújítására, automatizálására, továbbá mini-rakodó gép beszerzésére kerülhetett sor. A program során a baromfivágóhíd kapacitásainak megfelelően folyamatosan növelni kívánjuk az élőállat mennyiségét, lehetőleg évi 12.000 – ról évi 30.000-es darabszámra. Tekintettel arra, hogy a program által befolyt pénzeszköz folyamatos, ráadásul biztos időszaki jövedelmet biztosít az önkormányzat részére, amelyet részben, vagy egészben visszaforgatni köteles a programba.

„MI LUDASUNK” GAZDASÁGFEJLESZTÉSI TERV 2019-2024.

Magyar Falu Program - „Közösségi ház felújítása”

A Kolozsvári úton megtalálható „ÁFÉSZ-telep” közösségi házzá, művelődési házzá, művelődési centrummá történő átalakítása egy szakaszos, több lépcsőből, több ütemből és akár több pályázati projektelemből álló - településünk életében - gigaberuházásként értelmezhető elképzelés, amely kapcsán egy olyan hiánypótló épületegyüttes jöhet létre amelyet a lakosság, a gyermekek, a baráti körök, az önkormányzat, az egyesületek és alapítványok mind magukénak, mind közösnek éreznek. A jövőben települési kohézió és programszervezési, fejlesztési feladatok egyik alapvető lépése az intézményi infrastruktúra folyamatos fejlesztése, bővítése mind tárgyi, mind szellemi megközelítés szempontjából.

6.4. TOP-5.3.1 - „Helyi identitás és kohézió Ludas községben”

A XXI. században a változó gazdasági és munkaerőpiaci környezett okán az urbanizációt immáron felváltani látszik a dezurbanizáció folyamata, amely azt jelenti, hogy a környékbeli gyárakban és távoli városokban dolgozó, életvitelszerűen lakó emberek letelepedési szándékkal előszeretettel keresnek vidéki, falu lakóingatlanokat. Amennyiben a gazdasági és életszínvonalbeli, szolgáltatási és infrastrukturális feltételeket adottak úgy későbbiekben ezek a betelepülők, amennyiben megszeretik a ludasi életet, úgy komoly gazdaságfejlesztést tudnak végrehajtani. A korábban végzett felmérések és lakossági adatfelvételek kapcsán megállapítást nyert, hogy a ludasiak ugyan nem utasítják el a betelepülőket, azonban nem különösebben fogják keresni társaságukat sem. A települési kohézió, azaz települési egység kialakulása szempontjából egymás megismerése, az egymással töltött idő fontossága, mind a már helyi, mind a beköltöző lakosok szempontjából kiemelkedő. Amennyiben a lakosság megismeri egymást, keresi egymás társaságát, úgy programjaink, közösségi munkán alapuló rendezvényeink sokkal sikeresebbek tudnak lenni, a közösségi részvétel a döntéshozatalban, akár képviseleti - egyesületi és alapítványi oldalon - sokkal eredményesebb lehet. A lakosok az idő múlásával részt kívánnak venni a település életében, annak aktív szervezőjévé válhatnak, egymást segíthetik, a nehézségek ellen közösen lépnek fel és megtanulják szeretni egymást és településünket, ez a „Mi Ludasunk” Fejlesztési Terv szemlélete.

7. Összegzés

Önkormányzatunk az előzőekben felsorolt feladatokat magára nézve kötelezőnek ismeri el. Megalapozottan hisszük azt, hogy jelen gazdasági program megvalósítása esetén Ludas község társadalmi, gazdasági és szociálpolitikai fejlődése töretlenül biztosított a ciklus folyamán.

„MI LUDASUNK” GAZDASÁGFEJLESZTÉSI TERV 2019-2024.

Szorgalmazzuk a mindenkori önkormányzati vezetőket, hogy a költségvetés-tervezések esetében minden esetben úgy járjanak el, hogy az önkormányzati költségvetés biztosítani tudja a pályázatokhoz kötelezően szükséges 20-40%-os önerő mértékét, továbbá felelős gazdálkodás révén biztosítani tudja a pályázati önerők biztosításához esetlegesen szükséges hiteltermékek igénybevételét.

Célunk a városban működő gazdasági szervezetek fejlődési, fejlesztési lehetőségeinek maximális támogatása és a község polgárai számára élhető, szép környezet kialakítása a 21. századi modern infrastruktúrák megvalósítása mellett.

Kelt; Ludas, 2020. év április hónap 29. napján